

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F'icia una data pe septimana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. e. Pentru tieri esterne 15 fl. sun. pe unu anu s'eu 45 doidiaceri, or 3 galbini si 3 doidiaceri mon. sunatoria. Se prenumara la postela c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari s'eu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu insate nu se voru mai primi publicar

Nr. 94.

Brasiovu, 28. Noembre 1862.

Anulu XXV.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Epistola deschisa

Domnului Ioanu Gál la M. - Osiorheiu!

(Urmare din Nr. tr.)

Este prea adevratu, cumuca poporul tieranu alu nostru si alu Dv. è indolentu; adica elu ni se arata noua acestora carii scimu se studiamu, se filosofamu asupr'a lui, carii voimu (si póte ca bine facemu) a su-pune la o analiza strinsa t'ota portarea lui, tempera-mentulu si moral'a lui, mai multu s'eu mai puçinu ne-pasatoru pentru s'orte sa si a familieloru sale. Atata inca se pare a fi adevratu, ca poporul nostru tieranu ar fi cu unu gradu s'eu doua mai nepasatoru si decatu celu ungurescu si amendoua aceste pop'ora mai ne-pasatore decatu poporul sasescu, carui — celu puçinu pana acumu — i s'au datu epitetele istorice si juridice de providus et circumspetus castigatela compatrio-tii sei regnicolari unguri si secui. Déca inse noi si Dv. recunoscemu de drépta o judecata cá acést'a ce o e-nunciamu preste connationalii nostrii tierani unguri si romani, trebue se ne impunemu noua insine si dato-rinti'a de a cercetá, déca indolenti'a, nepasarea, inde-stularea cu castigu si avere puçina, fug'a de munca, sunt invescute in natur'a poporului, s'eu ca ele sunt numai rezultatulu educatiunii ce i s'au datu prin legi in cursulu seculiloru — pentru ca si acést'a este o e-ducatiune — si a nesiguritatii intru carea se aflase elu cu privire la persón'a, averea si onórea sa.

Eu dicu Domnulu meu, ca nepasarea de care se vedu robite aceste doua pop'ora inca si pana in diu'a de astadi, nu face nici decumu o parte constitutiva a naturei si a temperamentului loru, incatu se fimu con-strinsi a aplicá la ele trist'a sentintia: naturam expel-las furca, tamen usque redibit; — ci eu aparu ca a-cestu reu se póte vindecá si desradaciná din numitele pop'ora pe o cale firésca si prin mijl'oce firesci.

Nu voiescu a'ti pune asteptarea la proba, nici a'ti perde timpulu cu enumerarea esempleloru dela alte po-p'ora, pentruca sunt prea incredintiatu, ca Dta le cu-nosci mai bine decatu noi; Dta scii de es. ca locuito-rii tierani ai Françiei pana pe la 1790—1810 cu ni-micu nu erá nici mai cultivati nici mai muncitori, de-catu sunt romanii si ungurii transilvani, pe carii inse astadi ii intrecu cu multe procente; Dtale iti este ase-menea cunoscutu, ca locuitorii archiducatului Austriei sunt multu mai lenesi, prin urmare si mai lipsiti de-catu ai Sacsoniei, precumu si aceea, ca mai nainte nu-mai cu 50--60 de ani ticalosi'a locuitoriloru Vürtem-bergei (asiá numitii svabi) erá de proverbu intr'o parte mare a Germaniei; totu asiá sunt sciute si diferitele fase prin care au trecutu locuitorii Italiei incependu din dilele Samnitiloru si ale Etrusciloru, dela carii au remasu pana astadi urme admirabile de o nalta cultura

preste unu periodu fórte lungu de doua mii cinci sute ani, — apoi din seculii Cesariloru, preste intunecimea dintre seculii IV si XII, pre candu campiile si mun-tii Italiei devenisera plini de lupi si ursi, care isi a-flasera locuintia larga intre ruinele cetatiloru si pe ve-trele sateloru desfiintate, pana in timpulu republicei unui Cosmo si unui Francesco Medici, apoi pana in di-lele nóstre, pre candu o parte a Italiei s'emená unei gradine minunate, eára ceedalta bolesce de puturile Maremmeloru ne mai desecate cá odinióra, — cum si de ale catacombeloru Romei si tremura in cetati de nerusinatele pretensiuni ale Lazaronilor tienuti cá in-adinsu in conditiune de cersitori, ear' in atara de cru-dimile banditiloru.

Scopulu meu este a'mi lumina propusetiunea cu esemple laate astadata numai de aici din cas'a nó-stra, care se numesce Ardealu s'eu Transilvani'a. Ro-manii tierani in Ardealu considerati curatu numai cá muncitoride pamentu (agricultori, plugari) se potu desparti in cinci clase, adica: tieranii nobili; tieranii fostii iobagi intru intelesulu strinsu; tieranii dileri (zsellérek) curialisti si lipituri socotiti toti la unu locu; tieranii fosti militari, apoi tieranii din fundulu regescu.

Unele din aceste clase aru suferi prea bine cate o subimpartire in alte clase de a dou'a mana, pe care inse o trecemu inadinsu cu vederea. Regul'a generala pentru aceste clase a fostu pana acumu, ca unora nu le fusese ertatu a'si castigá proprietate de pamentu, eára pentru altele, ca acea castigare a fostu impreu-nata cu fórte mari greutati, care adesea facea pe as-pirantulu dupa proprietate cá se despere de a'si mai ajunge seopulu vreodata. Cu alte cuvinte: in t'ote ace-stea clase de tierani se cunoscu prea bine tristele urme ale feudalismului celui mai intielenitu straplantatu in aceste tieri din Germani'a si Boemi'a.

Intre nobilii tierani posesori de cate o mosióra vei aflá mai $\frac{2}{3}$ parti ómeni muncitori, carii s'au silitu din t'ote puterile a'si pastrá mosiór'a lucrandu cu bra-tiele sale si ale familiei si storcându'i unu felu de ve-nitu, inse — bine se insemnamu, numai pre catu s'a priceputu din mosi de stramosi la portarea economiei, pentruca la o economia rationata nu l'a invatiatu ni-mini pe lume. Eára restulu nobililoru tierani se afla in o ticalosia completa, incatu nu este nici o mirare déca aceiasi au ajunsu de multu a fi obieptu alu bajocurei toturoru tieraniloru, carii ii supranumescu „nemesi de o casa, cersitori de siésa.“ Acésta clasa de ómeni s'a dedatu in adeveru a trai numai din mana 'n gura, s'eu mai bine a flamandí si a amblá peteciti cá vai de ca-pulu loru, din cauza ca sciinduse vedi dómne nobili, dupace le lipsesce mosiór'a, apoi le este rusine se mérga la lucrulu unui fostu iobagiu si mai rusine a lucrá la unu nobilu cá si elu. Unu felu de Don Qui-choti in miniatura. Suveniri 'ntunecóse si ridicule din vechea gloria de insurginti sabiatí si pintenati.

Clas'a iobagiloru. Acésta fusese si mai nainte muncitóre, este si astadi; se intielege inse ea-rasi, ca ea isi cultiva pamentulu totu cá mai nainte, pentruca mai bine nu l'a invatiatu nimini. Este inse si atatu adevratu, ca multi din fostii iobagi inca totu

*) In testulu acestei epistole s'au stracuratu in Nrulu trecutu cateva sminteli de tipariu; deci anume la inceputu citește Nru 92, eára nu Nru 91; ei celu multu o diferentia, eára nu: cá etc. Altele se potu indreptá de insusi cititorulu.

se mai sfiescu a merge, de si „pe bani“, la fostii lor domni. Acésta sfiéla va tienea pana candu referintiele urbariale nu se voru regulá in totu cuprinsulu tierii defínitivu, oumu si pana candu va esi din sangele loru frio'a, cumuca iobagi'a inca tot se va mai re'ntórce. Prin urmare la iobagi nu este atatu nepasarea oatra castigulu de bani pe lucru, catu mai virtosu fric'a ce'i retiene dela castigu, carea inse, ne place a crede, ca indata in generatiunea viitóre va disparea cu totulu.

Clas'a díleriloru si a curialistiloru. Acésta e in adeveru o clasa de ómeni fórte ticalósa, demna de compatimire, ómeni despre carii se díce pe romanesce, ca nu sunt buni nici de ruga nici de fuga. Ai vediutu acelea familii din capulu satului séu din vecinatatea curtii domnesci cu fetiele palite si sbârcite cá in timpu de fómete, cu ochii infundati in capu, cu pelari'a de dícece ani, rupta, la barbatu esindu'i perulu, cu obele esite din opinci, cu sumanulu din panura baltiatu in doua coloru, cu copii de 8—10 ani totu in camasia lunga, golani cá napulu, siedindu in vatra séu afara pe prispa sguliti la unu locu si plangédu pentru cá se le tréca de fóme, pe mumas'a suspinandu si blastamandu'si díu'a nascerii, pentruca earasi mai pórtu 'n pantece? Acestu soiu de ómeni sunt díleri si curialisti. Grija familiei, fómee, gola-tatea, fric'a ne'ncetata, cumuca la anulu va fi aruncatu afara din colib'a de gradele coperita cu paie, a timpitu mintea barbatului, incatu elu nu te intielege nici candu ii vorbesci in limb'a lui; tu'lu chiami se viie la lucru cá se'i platesci; elu casca gur'a, inhólba ochii cá si surdii, pana intr'atata l'a timpitu calamitatile. Ai vediutu pe acestu soiu de ómeni mancandu vreodata cá se se sature? Dintru alu seu de siguru oa nu. Si eata „pénzes napszámások“ sunt mai totu de acestia, ómeni din ale caroru medulare fómee, necurati'a si gerurile au storsu si secatu sucurile vietii, cá si desfreulu vinerii si tóte bólele sifilitice pe la cetatile cele mari. De aici se intielege prea usioru, cu ce folosu voru fi potendu lucrá ómeni de asemenea constitutiune unu pamentu, carele cere bratie fórte virtóse. Inse proprietariulu mosiei le da la lucru mancare de ajunsu si vinarsu? O seimu si acésta, ci poterile unoru ómeni infranti si destramati prin fómee nu se potu restaurá intr'o septemana si mai nici intr'o luna. (Va urma.)

Brasiovu, 9. Dec. n. Inca n'amu ajunsu nici la S. Andreiu si totusi avemu pana acuma unu geru tare, in catu termometrulu arata diminéti'a pana la 15 graduri. Cele mai multe ape inghetiara cá tunulu; lips'a de macinatu se simte fórte. Ómenii se imbaldiescu cu macinisiulu pre la satele dela munti, unde riuletiele de si fórte imputínate, nu inghiati'a nici decumu.

Brasiovu, 10. Decembre. Unu furtu infricosiatu si doveditoriu de cea mai mare demoralizare pe faci'a pamentului se intempla asta nópte aici. Monstranti'a sacramentalu dimpreuna cu ciboriu desfacunduse cu fere tabernacululu se rapira din beseric'a r. catoliciloru, aruncanduse ostiele santite in tabernaculu. Se mai furara si 2 policandre si panurari'a de pe altariu si la crucea misionaria inca se facu incercare de a sparge. Neci o urma de a se fi spartu usile, ci cu bunaséma de séra remasera sacrilegii furi in beserica si deminéti'a esira la largulu. Totu crescinulu isi va tiené de detoria a descoperi orce semne i s'aru ivi undeva despre furtulu acestu infioratoriu.

Zernesci, 8. Dec. n. Am cetitu atatu reportulu celu lungu din Kronstädter Zeitung Nru 193 publicatu despre adunarea comunala si districtuala tienuta sub presiedinti'a Dlui consiliariu guberniaiu Conrad Schmidt in 3. ale lunei c., catu si extractulu facutu dupa acelasu in Gazet'a Nr. 93. Nu cá dóra asiu crede, cumuca aceea ce este interesantu pentru locuitorii unei cetati séu ai unui comitatu ori districtu, ar trebui se interesese totudeauna nesmintitu pe publiculu unei tieri intregi, ci numai pentru ca in adunarea districtuala a Barsiei au obvenitu astadata cateva obiepte, de care intru adeveru se potu interesá toti locuitorii tierii nóstre, de care inse la mai multi le pasa fórte puçinu, — dati'mi voia cá se me re'ntorcu si eu la acea adunare cu atatu mai vertosu, ca deputatulu din Zernesci, care a vorbitu acolo spre neplacerea lui Kr. Z. a fostu subscrisulu, prin urmare voiu se facu destulu si la provocarea Gazetei; voiu trece inse preste siedinti'a comunei cetatiene, la care n'amu luat parte.

Este adeveratu, cumuca dupa ce s'a cititu prea'naltulu rescriptu imperatescu tramisu natiunii sasesci, apoi D. consiliariu si locutiitoru de comite a memoratu in termini frumosi, cá Mai. Sa se indurá a tramite si natiunii romanesce unu re-

scriptu respicatoru de indestularea sa preanalta, de unu coprinsu ce e dreptu, nu asiá involtu oá celu indireptatu catra natiunea sasésca, „in esenti'a sa inse cu totulu consunatoru, carele inse s'a publicatu numai prin archipastorii romaniloru, catra carii s'au si tramisu; dupa aceste Dsa a recomandat adunarii cá se tienea bine minte, cumuca dela esírea preanaltéi diplome din 20. Oct. 1860 egalitatea de drepturi nu mai póte fi o fictiune, ci ca ea trebuie se se prefaca in adeveru; atat'a numai ca pretensiunile se nu fia prea incordate. Mai in scurtu, din spiritulu cuventarii Dlui consiliariu, care a fostu destulu de intiasu, poteai culege atata, ca incetu cu incetisiorulu, in mani'a tuturoru greutatiloru, schimbari afundu taie-tóre totu voru trebui se se faca; pentruca: eata si acumu se facu un'a in mani'a tuturoru protestelor. Cititorii ardeleni isi voru aduce aminte, ca in primavér'a anului 1861 Esc. Sa Dn. bar. Franciscu Kemény in calitatea sa de cancelariu si D. Franciscu Salmen cá comite sasescu cu ocaziunea restaurarii sistemii vechi si a reorganisarii Ardealului uitasera cu totulu (?) de númerocele comune cate se aflasera coprinse pana atunci in preturile Satungu si Branu, cum si unele din pretur'a Brasiovilu si cele din pretur'a Orlatului, adica un'a intr'alta preste 35 comune mai totu mari cu unu numeru de locuitori preste 40 mii, care mai nainte stetesera in referintia feudala catra cetatile Brasiovu si Sibiuu, de unde urmá ca nefiindu recunoscute si acestoru comune drepturile loru politice, ele nici fusera suferite a lua parte la adunările districtuale, nici a se folosi de dreptulu electoralu prin deputatii loru, ci remasera cumu dícu franciosii, hors la loi. Ce e dreptu, D. Salmen venindu pe aici se incercá a baga si pe acelea comune in staululu constitutionalu; ci comunele cetatiene protestara cu taria. De aici urmá, ca acelea comune (cele mai multe romanesce si cateva unguresci), se rogara pentru incorporarea loru la vreunu altu tienutu, unde se se póta folosi de drepturile loru. Ei bine, eata inse ca astadata fusera chiamate si acelea comune prin cerculariu presidialu adresatu deadreptulu si ce e mai multu, ca nimeni nu a protestatu in contra venirii deputatiloru loru la adunare, carii in adeveru s'au si infatiosiatu toti, intre carii amu fostu si noi octroati inlaintu, fara inse cá se aflamu, déca in viitoru candu adunările districtuale se voru tienea sub presiedinti'a locala, vomu mai potea luá parte la acelasi, cumu si déca acést'a se va intempla din gratia séu dupa dreptu. —

Cu privire la caus'a dotatiunii preotiloru romanesci impartasirile gazetei germane locale sunt adeverate si inca tocma cu acelu adaosu, cumuca preotii in cele mai multe comune nu sunt indestulati cu catatienea de pamentu destinata cá portiune canonica; tocma inse de aici a urmatu, ca pana astadi inca nici unu parochu gr.-n.-u. n'a intratu in usufructulu (folosirea) dotatiunii oferite. Eu inse repetiescu aici aceea ce am dísu si in adunare, ca acésta cauza este multu mai importanta, decatu se se póta concrede pure et simpliciter numai la incercari de invoiéla intre parochii si intre deregatoriile comunale; deci tocma pentru aceea ne rezervamu a cuventa despre dinsa la alta ocaziune. G. Baritiu.

Agratiare. Mai. Sa c. r. apost. s'a induratu a erta de pedepse pe toti junii ardeleni, cari au fugitu de recrutatia si nu se afla persecutati judecatorcescu pentru alte crime séu calcari de lege, déca ei pana la finea lui Ianuaru 1863 se voru infatiosia la implinirea datoriei servitiului militaru or la vreo deregatoria in tíera or pe la agentiele din tieri straine, supuinduse la bun'a aflare a asentatiunei. Acésta ertare se estinde fara privintia la timpul, de cand a dosit careva, fara privire déca e bunu séu nu de soldatu si li se ierta chiaru si prelungirea timpului de servitiu, prin urmare tóte pedepsele cu carele amenintia legea de recrutare li se ierta.

Hunedóra 20. Noembre. In 14. Nov. st. v. pe la 11 óre inainte de média nópte in partea cea de susu a opidului acestuia se ivi unu focu intr'o gramada de paie a unui opidanu aprópe de drumulu publicu, — din care prin repeguinea ventului sarindu in siur'a altui opidanu, in restimpu de 2 óre prefacu 5 case in cenusia cu tóte edificiele, si averea loru, incatu acumu lipsiti de traiulu vietiei, se afla subtu liberulu ceriu plangundu si vaietanduse, asteptandu a li se intinde mana de ajutoriu crescinescu. Multiamita inaltei provedintie, si energiei extraordinarie a locuitoriloru opidani, carii la sune-tulu campaneloru besericesci, cu micu cu mare alergundu din tóte partile opidului, ajutati de unii barbati magistratuali, si de c. r. gendarmeria, pusera capetu furiosului elementu, incatu pana in revarsatulu dílei totu foculu fú stinsu, caici altu-

mintrea suflandu ventulu cu repediune, era mare spaima, că nu întregu opidulu se devina prada focului; — de unde si acum domnesce preste toti locuitorii opidani o nespusa temere, pentruca aprinderea nu s'a intemplat din negriga ouiva, ci de o mana nesciuta a unui omu reu, si voitoru de nimicirea a mai multoru sudori omenesci, cace si inainte de aceasta numai cu o septemana totu pela 11 ore nóptea la altu opidanu in vecinatatea estuia eara se ivise focu incatu arse totu nutretiulu si tóte apertinentiile bietului, remanendu numai cas'a scapata de focu.

J. F.

Vien'a. Lui Botsch. i se mai scrie din Londr'a din 2. Dec., cumca chiaru din etablissementele gov. rus. se indreptara transportele de arme prin Romani'a catra Serbi'a, si cumca si principele Cuza ar' avé ceva amestecu in caus'a acést'a, deci se si tramisera mandate pe la agenti in provintiele dunarene si la Constantinopole spre a erui lucrulu, si in cercurile diplomatice se lucra, a se tramite la Petruburgu o nota in caus'a acésta, ear' principele Cuza se invinovatiesce, ca in modulu acesta ar' calcă neutralitatea.

Transportu de arme. „Botschafter“ au luat la ochi fórt tare unu transportu de arme adusu dela Besarabia in Principatele unite si publica din Principate o scrisóre de cuprinsu, cumuca in 14. sosira numai in Ismailu la 500 cara incarcate si nu ou feraria pentru drumulu de feru alu Moldovei, dupa cumu dícea straportatorii, ci cu arme, glóntie si pulbere de pusca incarcate si ca acelea vinu din Rusi'a dela Tula, unde se afla fabric'a cea mare de arme. Parerea comuna e, ca ele ar fi menite pentru Serbi'a, precumu si pentru resoularea Bulgariei, in contr'a Turciei prin corifeulu Vogorides, care la mosi'a s'a Nomolós'a si de altumentrea are o cantitate de arme mare ascunsa, si marturisesce singuru, ca pentru infintiarea unei legiuni bulgare face provisiunile acestea. Acestea sunt semne vederate, ca Serbi'a si Muntenegru numai catu au amanatu resboiulu cu Turci'a, ear' nu s'au lasatu de elu, si déca Rusi'a a protestatu in contr'a pazei facute cu Montenegro, apoi acumu se tramitu si arme la slavii medionali, cá protestulu se nu remana indesiertu. Rusi'a nu se laza de credinti'a s'a, ca Turci'a va apune si atunci se puna slavismulu de mostenitori. —

Chronica esterna.

ITALIA. Turinu, 5. Dec. Cris'a dura. Lui Casini inca nu ia succesu a combina ministeriulu si se pare, ca solulu Françiei inca face presiune asupra camerei italiene in caus'a lui Ratazzi; ceea ce se simtiesce din spresiunile diurn. „France“ din Parisu, care, si inca resfiratu, díce despre retragerea lui Ratazzi: „ca façia cu parlamentulu italianu o politica intielépta si moderata e cu totulu imposibila. Inaintea programei lui Garibaldi, care a devenitu acumu oficialuminte a fi si program'a parlamentului italianu, se voru arbori cu energia atatu interesele conservative ale Europei, catu si simtiulu nationalu alu Françiei. Déca „France“ representéza in adeveru politic'a guvernului, apoi din cuvintele ei se póte conchide, ca Françi'a astadi se afla deodata in castrele conservatistiloru séu ale reactiunei europene, chiaru si fidela fiindu principiulu nationalitateri si neintreventiunei.

Caus'a candidaturii principelui anglu Alfred la tronulu Greciei si a aflatu acumu definitiv'a deslegare, ca Angli'a 'si retrage candidatur'a, dupa ce si Rusi'a 'si retrase a principelui Leuchtenberg, si Schwedia asemenea. Grecii inse facu multe demustratiuni pentru Pr. Alfredu; care in Misolungi fú proclamatu de rege prin oficiele de acolo. In Patras se escara conflicte; in Megura, Eleusis si Livadia conflicte tieranesci. Demustratiunile in favórea Pr. Leuchtenberg inca adusera conflicte, care inse le potoli guvernulu. Poporulu sili pe redact. lui „Aeon“, cá rusomanu, se paraséca tier'a. Poporulu grecu nu se lasa a fi insielatu de momenele relegionarie; elu scia, ca musoalulu su stém'a relegei ar vré a pune man'a pe ei, cá apoi se i si traga in panslavismu. Dar' se multi-mescu de asta politica, respingundu candidatur'a lui Leuchtenbergu.

TIÉR'A ROMANÉSCA. Bucuresci. „Monitorulu“ aduce demisionarea f. directoru alu gimnasiulu din Jasi si denumirea D. Titu L. Maiorescu de directoru in locui. E timpulu, cá se se puna odata capetu indiferentismului façia cu instructiunea publica, care in Jasi adiunsesse cu totulu pe calea desolatiunei. — Adunarea tieriei se ocupa totu in sectiuni.

Ear' in caus'a mosieloru manastiriloru romane inchinate Bradulu si Hanulu Grecii publica „Monitorulu“ o provocare, cá arendasii se depuna pe viitoru arende la ministeriulu de culte si neci decumu la siefii manastiriloru, suptu pedépsa de ale esecuta dela ei in tóta intemplarea.

Bucuresci. — Apelu si indolentia. — Cá corbii cei albi, asiá erá si mai sunt de rari apelurile si convocarile romaniloru din Principate la reuniri spre scopuri diverse, cumu facu tóte alte popóre; cu atatu mai rari apoi la redicarea instituteloru de cultura! — Unu semnu de viétia in direptiunea acésta ne dovedira inse acumu Ploiestenii, cari esira cu unu apelu in publicu spre a intruni zelulu Mecenatiloru la infintiarea unui gimnasiu in Ploiesci, spre care scopu s'a infintiatu si unu comitetu de barbati Mecenati, ale caroru nume merita a se pastra pentru viitorime. Ei sunt: Preotulu Nicolae Joachinescu, Joane Radovitiu, H. Matake Constantinescu, Ilie Mincu, Christodoru Dimitriadis, Prof. M. J. Georgescu, Costache Dimitriadis, Joane Polihroniadis, Cosma Georgiu, H. Alecsiu Manea si Vasiliu Joanide. Vom vedé generositatea romaniloru de dincolo de Carpati, catu e ea de desvoltata pentru scopuri de a inaltia natiunea in cultura. Ploiestii ar avé a se mai incorda inea si pentru redicarea unei scóle reali si comerciali si atunci unu orasiu de comersanti cá Ploiestii ar deveni provediutu cu midiolócele cele mai neaprate de inaintare. Numai inainte!

Apropos! In órele solenele ale alesiloru unei tieri si natiuni, din abundanti'a animiloru patriotice si nationale, èse mai totudeauna cate unu actu de eternisare, de bunu auguru, dupa dis'a fratiloru de preste Carpati, cá unu effusu alu zelului, celu nutrescu pentru rapedea aventare a binelui patrioticu. Amu totu panditu, ba amu facutu si cate o oserbare, ca nemic'a n'aru recomanda inaintea Europei mai multu pe parintii conscrisi ai Principatelor, decatu unu actu de marinimitate resemnata si doveditória, ca ei in adeveru se impulpa a inaltia fericirea patriei. Unu astufeliu de actu potea se fia o generósa deslegare a cestiunei improprietariei tieraniloru; asiá cumu s'ar poté impaca cu totii mai bine; potea se fia o revisiune si latire a basei legeri electorale cumu pretinde latirea puterii si a increderei toturoru; inse inainte de tóte ar' fi potutu precede celu puçinu decretarea prin camera a se redica fara amanare o universitate completa cu tóte facultatile in Romani'a, fara de care viétia politica a unei natiune e numai una aparintia momentana si fara prospectu de consistintia!! Asiá, universitate completa inainte de tóte se o pretinda cu totii dela camera, ca numai atunci vom crede in viétia, vom crede ca Principatele r. se bucura de unu gubernu romanu, cá esecutoru vointiei unei camere ear' nationale in adeveru romane si nu a unei majoritati de interesati, cari orice alta numai panteonulu luminarii, garanti'a viitorului si a stimei unei natiuni, nu voru se'lu stabilizeze cu resemnatiune la vatr'a si in sinulu romaniloru!!? Cá cum ar porta frica de luminarea acestora!? precumu credemu, ca unii o si pórtu din cugetu reu, si serviendu in soldulu strainiloru!? — cari vréu a profita de inapoiarea romanului in cultura, pentru momentulu — póte si fatalu — candu va bate óra de profitarea loru pe contulu romanului.

In decursulu resboiului orientalu dela 1853 pana 1856 se discutá între diplomati, déca se afla, „si care ar fi acelu elementu in orientu, care se pórtu standartulu“ civilizatiunei europene între rasele orientului; si diurnalistic'a mai vertosu franca, cate odata si angla pusesse ochiulu pe elementulu romanu. — Natiunea romana s'a priimitu între natiunile suverane recunoscutu cu viétia politica, si tóta Europ'a astéptá dela ea, cá ce semne de viétia va da. Nici unu actu de marire dinamica!! O tíera atatu de binecuvantata cu tóte preceptentele naturei, plina de avutii, si nu fara mecenati — pe candu altii se lupta pana la desperare spre a'si aterne unu fundamentu culturei pentru generatiunile viétorie — ea se innéca mai numai in seulu egoismului casteloru egiptene, multi in seulu soldului strainismului, altii se innéca in colcatoriele patimi si pofte de resbanari private, pentru a cároru acitiare ómenii cei naimiti nemicu nu lasa nesocóronitu, numai pentrucá romanului se nu i se inlénsca calea la aventarea poterei celei mai impuitoare, celei mai garantatórie de tericire si viétia, care e sciinti'a, cultur'a, consiliulu multora, care intrunite tiesu pandi'a eternisarii natiuniloru. O marime dinamica, voi se dícu, inaltiari de spirite rari, cu intieptiune admirabila, afundu patrundiatória si calculatória pe seculi inainte pentru fericirea natiunei, complementulu perfectiunei abnegarei de sene, care singura fericesce statele, gradulu celu mai inaltu de virtute, curagia si entusiasmu spre bine, marinimitate si patriotismu in fapta nu se nascu, fratiloru, decat din palatulu celu intrunitu alu toturoru museloru, candu aceste sunt domicilate si indigenate in sinulu natiunei, cá o gloria, ad. dintr'o universitate. — Grecii in Atin'a n'au amanatu a'si implini acésta lipsa primara, ci concusera

cu statu cu privati cu totu chiaru si din cele mai astruse departari spre asi redica palatulu museloru, universitate. Belgia, o mana de ómeni, aflà cu cale asi redica si a patr'a universitate, unde in adeveru se afla si paradisulu poporeloru si musele, romane inca plangu ratacindu si pribege din vatr'a strabuna!! pentruca n'au cine se le mangaia, adunandule in sinulu filoru sei, unde se puna fundamentulu fericirei viitorului loru, care depinde multu, ba neconditionatu dela uniformitatea crescerei si a culturai la vatr'a nationala. — Speramu, ca arm'a acésta a civilisatiunei nu o voru mai lasa romanii ne manuita, pentruca acésta singura ei póte ajuta, cá se devina portatorii si propagatorii civilisarei europene in orientu. Mosiele monastiriloru inchinate sunt obligate a susutiené acésta binefacere in tíera, care e o fapta mai indurata decatu tóte indurarile si mai filantropica, deatu tóta filantropia, cata sporesce din ele pentru publicu. (Va urma.)

Protocolulu

siedintieloru conferintiei nationale romanesci,

tenute din 1/13. pana in 4/16. Ianuaru 1861 la Sibiu sub presiedinti'a a doi archipastori romanesci din Transilvania cu aclusele sale si cu unu comentariu. Brasiovu 1861. (Pretulu 40 cr. v. a.)

Dupace in dílele din urma publiculu cititoriu isi abatú luareamíntea asupra unui congressu nationalu, a carui tenere se astépta in decursulu lunei Februaru 1863, de sine urmà cá se se faca intrebatiuni si despre carticie'a a carei titulu o impartasimu aici, eara acést'a cu atatu mai vertosu, cumuca natiunea nóstra cá atare representata fiindu prin orice adunare, numita séu conferentia, séu congressu, séu dieta, va trebui se incépa de acolo de unde a incetatu; eara pentrucá cineva se scie de unde are se incepe, trebuie se'si reimpróspete antecedintiele. Cu alte cuvinte: Acela care va voi se ia parte la congressu, precumu si acela, carele va pretinde pentru sine dreptulu de a judecá portarea si rezultatele congressului, este constrinsu a'si reimprospetá coprinsulu intregu alu protocolulu conferintiei nationale din Sibiu cu tóte aclusele sale, prin urmare a'lu si castigá, déca nu'lu va fi avendu.

Deci fiinduca din acelu protocolu se mai afla inca preste 200 esemplare, de aceea doritorii de a'lu avé se potu adresa ori deadreptulu la tipografia Römer & Kammner in Brasiovu, séu la librariulu S. Filtsch in Sibiu, eara in partile Clusului se póte trage prin vreunu libraru de acolo. De altumintrea in Partile pe unde trece carulu de posta (Mallepost) séu deligeanulu privatu (Eilwagen) alu lui Ludwig si Biasini, este o mare inlesnire a se prenumera mai multe esemplare dintr'odata si a se priimi pe o adresa órecare in cea mai deaprópe statiune.

Septemen'a cea ultima

pentru cumpararea de sorti de a le

LOTERIEI MARI A SIEPTEA

pentru scopuri filantropice si folositoare tuturor, alu carei venitu curatu e destinatulu pentru ajutorarea nefericitorulu din diversele tieri a le imperiului,

cari au patimitu daune prin inundarea din acestu anu a Dunarei, Elbei, Vistulei,

si a afluvieloru loru.

Casciga **4534** nimeritori la olalta

300,000 de fl.

de valut'a austriaca si anume:

1 nimeritoriu à 80,000 fl.	2 nimeritori à 5000 fl.
1 „ à 30,000 „	3 „ à 4000 „
1 „ à 20,000 „	4 „ à 3000 „
1 „ à 10,000 „	5 „ à 2000 „
16 nimeritori à 1000 fl.	200 nimeritori à 50 fl.
50 „ à 500 „	2000 casciguri à 10 „
100 „ à 200 „	2000 de serie à 5 „
150 „ à 100 „	

Sortirea se va tiené nerevocaveru
in 20. D E C E M B R E 1862.

Pretulu unui sortiu e

3 florini valuta austriaca.

Aceast'a nu e loteria privata, ci loteria de statu. — E numai unu feliu de sorti fara distingere de clase. — Numai unu pretiu de sorti. — Fiacare sortiu jóca in o singura tragere pe tóte cascigurile. — Fiacare numeru de sortiu alu unei serie trase póte face si unu nimeritoriu mare pe lenga cascigulu de serie. — Indata dupa sortire se va dá consemnatiunea casciguriloru. — Patruspredíece díle dupa sortire se voru respunde cascigurile la cass'a loteriei in Vien'a (Salzgries Nr. 184) pe lenga infatiosiarea sortiului originalu provezutu pe dosu cu marc'a legale de timbru. Tóte cascigurile cari nu se voru radica in terminu de 6 luni dupa sortire, adica pana in 20. Junie 1863, fia caus'a oricare va fi, voru deveni dupa § 11 alu programulu de jocu, spre folosulu institulu filantropicu pentru care se intreprinde aceasta loteria.

Mai cu deamenuntulu se póte vedé din programulu de jocu, care se póte capatá la tóte organele de vindere si se va dá lenga fiacare sortiu ce se va cumpará.

Despartimentulu loteriei de statu pentru scopuri filantropice si folositoare tuturor.

C. r. directoratu de venitu de loteria in Vien'a.

Responsuri. Bud'a, Nov. Manuscriptulu s'a priimitu si la timpulu seu se va substerne comitetulu asociatiunii.

Pest'a 1 Dec. Unu cursu completu din Calindariele lui Baritiu nu se afla, esemplarie inse din a. 1862 si 1863 mai sunt de ajunsu, eara din a. 1861 numai 26. — Pretulu este sciutu. Adres'a catra Römer & Kammner la Brasiovu, séu prin mijlocirea Redactiunii acestei Gazete cu ocasiunea tramiterii baniloru de abonementu.

Oradea mare, 3 Nov. La librarulu de acolo au remasu din Dictionariulu germano-romanu si celu romano-germanu mai multe esemplare fara nici o socotéla, de aceea proprietarii acelora nu mai dau pe creditu. Aici le are Dn. Joanu G. Joanu (7 fl. v. a. amendoua.) — La Lugosiu Dn. Dimitrie Popavitia.

Aradu, 3. Dec. Calindare se afla in comisiune la libraria.
G. Baritiu.

INSCIINTIARE.

La Gras, Barth & Comp. in Breslau a esitu o brosiura, care cuprinde mai multe sute atestaturi despre

Sirupu de peptu,

care se apróba de mai multe fisicate, unu mediulocu pentru orice tuse vechia, pentru durere de peptu, ragusial'a de ani, greutate in gat, pluin'a balosa, care intr'u casuri fórte numeroase, au liferatu celu mai mulumitoriu resultatu.

Acestu Sirupu lucrédia indata dupa intrebuintiarea d'anteiu avantajosu binefacatoriu, mai virtosu la tuse convulsiva si tuse magarésca, ajuta scóterea flegmei cei lipice inecaciósa, alina iritamintulu in gutlegiu si deperedia in scurtu timpulu ori care macaru catu de infocata chiaru si tusea de optica si scuipatur'a de sange.

Pentru BRASIOVU am datu D-lui **S. P. Mailatu** uniculu depositoryu.

Pretulu unei $\frac{1}{4}$ butelia 1 flor. in sunatori.

„ $\frac{1}{2}$ „ 2 „ „ „
G. A. W. Mayer in Breslau. (Prusi'a.

Indreptare. In Nr. tr. pag. 371 colón'a 2, seri'a 16 in locu de — 466 cit. — 366 mil. etc.; pag. 372 colón'a 1, seri'a 21 citesce: dupace mai — cuventá min. de financia Plener — cumuca etc.

Cursurile la bursa in 9. Decemvre 1862 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl 65 cr. v. a
Augsburg	—	—	117 „ 80 „
London	—	—	117 „ 80 „
Imprumutulu nationalu	—	—	82 „ 30 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	72 „ 05 „
Vctiile bancului	—	—	815 „ — „
„ creditulu	—	—	223 „ 10 „

Redactoru respundietoru

JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

JOANNE GÖTT.